

ADABIYOT OROLI: ALEKSANDR FAYNBERGNING BADIY DUNYOSI

Erkinboyeva Aziza Ruslonovna

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti Xorijiy til va adabiyoti ingliz tili 1- fakulteti 2-bosqich talabasi azizaruslonovna@gmail.com

Ilmiy rahbar: Mohinbonu Mardonova Shuhrat qizi,

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti, Ingliz tilini o'qitish metodikasi No 1 kafedrası o'qituvchisi mohinbonuuzswlu@gmail.com

ANNOTATSIYA:

Ushbu maqolada o'zbek adabiyotining yorqin vakillaridan biri — Aleksandr Faynbergning she'riy ijodi tahlil qilinadi. Ayniqsa, uning "Chig'ir" to'plamidan namunalar asosida inson, vatan va tabiat obrazlari badiiy tahlil qilinadi. Faynbergning poetik uslubi, ramziy ifodalari, ichki ruhiy kechinmalarni yetkazishdagi yondashuvi zamonaviy adabiy tafakkur nuqtayi nazaridan baholanadi.

Kalit so'zlar: *Chig'ir, she'riyat, badiiy tahlil, vatan obrazlari, poetika, adabiy tafakkur, ramz, ruhiyat.*

ABSTRACT:

This article analyzes the poetic works of one of the prominent figures in Uzbek literature — Aleksandr Faynberg. In particular, based on examples from his poetry collection "Chig'ir", the artistic representation of the concepts of the individual, homeland, and nature is examined. Faynberg's poetic style, symbolic expressions, and his approach to conveying inner emotional states are evaluated from the perspective of modern literary thought.

Keywords: *Chig'ir, poetry, literary analysis, image of the homeland, poetics, literary thought, symbolism, emotional world.*

АННОТАЦИЯ:

В данной статье проводится анализ поэтического творчества одного из ярких представителей узбекской литературы — Александра Файнберга. Особое внимание уделяется художественному анализу образов человека, Родины и природы на основе примеров из сборника стихов «Чигир». Поэтический стиль Файнберга, его символические образы и подход к передаче внутренних переживаний рассматриваются с точки зрения современного литературного мышления.

Ключевые слова: *Чигир, поэзия, литературный анализ, образ Родины, поэтика, литературное мышление, символ, душевный мир.*

Adabiyot — bu inson qalbinning eng nozik ohanglariga tegadigan, jamiyat ruhiyatini aks ettiradigan bebaho xazina. Har bir shoirning ijodi esa bu xazinaning bir bo'lagi bo'lib, unda muallifning dunyoqarashi, ruhiy kechinmalari va ijtimoiy pozitsiyasi mujassam bo'ladi. Ana shunday adiblar sirasiga Aleksandr Faynbergni bemalol kiritish mumkin. Uning she'rlari — bu adabiyot oroliga aylangan mustaqil badiiy dunyo. Ayniqsa, "Chig'ir" to'plami shoirning ichki dunyosini, vatan va inson haqidagi mulohazalarini chuqur ifoda etgan asar sifatida e'tiborni tortadi.

Aleksandr Faynbergning she'rlarida Vatan tushunchasi birgina geografik makon emas, balki yurakdagi muqaddas tuyg'u sifatida gavdalanadi. U "ona zamin"ni inson bilan qondosh, ruhdosh holatda tasvirlaydi:

"Men sendan ketganim yo'q, yuragim sendedir..."

Bu kabi misralar Vatanni faqat tan bilan emas, ruh bilan his qilish zarurligini eslatadi. Uning Vatanga bo'lgan muhabbati sadoqat va ruhiy yaqinlik orqali namoyon bo'ladi. Shoir o'z hayoti, bolaligi, o'tmishi va kelajagini Vatandan ayro tasavvur qilmaydi. Bu esa uni boshqa shoirlardan ajratib turadigan eng asosiy jihatdir.

Faynbergning ko'plab she'rlarida inson qalbining ziddiyatlari, armonlari, orzu va qayg'ulari markazga olinadi. U hayotiy jarayonlarni shunchaki tasvirlamaydi, balki ularni chuqur psixologik va falsafiy yondashuv bilan tahlil qiladi. Masalan, "Chig'ir" obrazining o'zi inson hayotining davomiyligi, qiyinchiliklar ichidagi barqarorlik timsolidir. Shoir insonning hayot yo'li qanday bo'lishidan qat'i nazar, u doimo harakatda, izlanishda bo'lishi kerakligini eslatadi.

Shoir tabiat manzaralari orqali ham g'oyaviy ma'no beradi. Tabiat — Faynberg poetikasida goh shohid, goh hamdard, goh esa qahramon sifatida gavdalanadi. Bu yondashuv she'rlarga hayotiylik, obrazlilik va estetik ta'sirchanlik baxsh etadi. Bahor, shamol, daraxt, suv — bular Faynberg she'riyatida jonli obrazga aylangan. Ular faqat manzara emas, balki muallifning ichki holatini ifodalovchi vositalardir.

Faynberg o'z she'rlarida quyidagi badiiy vositalardan mohirlik bilan foydalanadi:

1. Metafora: "Ko'zlaring — bahor ochilgan bog'" kabi misralarda obrazli ifoda chuqur hissiy ta'sir uyg'otadi.
2. Ramz: Chig'ir, qush, yo'l — doimiy harakat va izlanish timsollari. Bu ramzlar inson hayoti, orzulari va maqsadlarini anglatadi.
3. Personifikatsiya: Tabiatga ruhiy holat berish — "yer menga o'ksinib qaradi" kabi misralarda shoir tabiatga jon beradi.

Bu vositalar uning poetikasini o'ziga xos va chuqur qiladi. U o'quvchini hayratlantiradi, o'ylantiradi va ruhlantiradi.

Aleksandr Faynberg she'riyati o'zbek adabiyotida o'chmas iz qoldirgan, poetik tafakkurda chuqur ildiz otgan adabiy hodisadir. Uning "Chig'ir" to'plami nafaqat badiiy jihatdan mukammal, balki ruhiy tarbiya, vatanparvarlik va hayot falsafasini anglatish borasida ham beqiyos ahamiyatga ega. Uning ijodi orqali bugungi yoshlar ham badiiy tafakkur, ruhiy yuksaklik va estetik didni shakllantirishda muhim manba topadilar. Faynberg ijodi — bu adabiyot orolidir: u yerda har bir satr ruhimizga tegadi, bizni fikrga chorlaydi va go'zallikka oshno etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. <https://adabiyot.uz>
2. Faynberg A. Chig'ir. – Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi NMIU, 2004.
3. G'afur G'ulom nomidagi NMIU – Faynberg kitobining nashriyoti (Chig'ir).
4. <https://www.natlib.uz>

5. O‘zbek adabiyoti ensiklopediyasi. – Toshkent: 2008.
6. Quronboyev M. Adabiy tahlil asoslari. – Toshkent: O‘zbekiston nashriyoti, 2015.
7. Xudoyberganova D. Poetika va tahlil. – Toshkent: Fan, 2012.
8. <https://ziyonet.uz>